

"Štajerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevoma naslednje nedelje.

Naročina velja za Avstrijo: za celo leto 4 krone, za Ogrsko 5 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 krov, za Ameriko pa 8 krov; za drugo inozemstvo se računi naročino z ozirom na visokost poštine. Naročino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravilo se nahaja v Ptaju, gledališko poslopje štev. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80— za $\frac{1}{2}$ strani K 40— za $\frac{1}{4}$ strani K 20— za $\frac{1}{8}$ strani K 10— za $\frac{1}{16}$ strani K 5— za $\frac{1}{32}$ strani K 2.50 za $\frac{1}{64}$ strani K 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 12.

V Ptaju v nedeljo dne 21. marca 1915.

XVI. letnik.

Svetovna vojska.

Težke izgube Rusov na vsej bojni črti. — Dva ruska bataljona popolnoma uničena. Boji za Dardanele trajajo naprej. — Italija pomirjena. — Nemci zmagujejo na vseh bojiščih. — Srbi koncentrirajo vnovič svojo armado. — Nevtralne države se posvetujejo glede nadaljnega zadržanja.

Avstrijsko vojno poročilo.

Nadaljni uspehi v Karpatih.
Dunaj, 13. marca. (Uradno).

Na Rusko-Polskem in v zapadni Galiciji je položaj neizpremenjen. Med dnevom artiljerijski boji. Posamezni poskusi prodiranja bili so za Rusov povsodi uničevalni.

Boji ob cesti Čisna-Baligrod v Karpatih še trajajo naprej. Neka višina, za katero smo se več dni borili, prišla je včeraj v našo last. V sapskem napadu so včeraj naše čete nekatere ruske oddelke razpršile, ga v boju iz bližine potolkle ter ujele čez 1.200 sovražnih mož kakor tudi več oficirjev. Tudi še sinočišča noč smo ruske protinapade na to višino kakor na nekatere sosedne naših postojank odbili ter sovražniku mnogo izgub povzročili.

V bojni črti v južno-vzhodni Galiciji in okoli Černovic vlada splošen mir.

Namestnik generalštabnega šefa:
pl. Höfer, fml.

Dunaj, 14. marca. (Uradno).

Na Poljskem in na fronti v zapadni Galiciji se splošni položaj ni izpremenil. Sovražnikove napade ob dolnji Nidi kakor tudi pri Gorlicah in južno odtod smo po kratkem boju odbili.

V Karpatih so se v mnogih odsekih zopet izjavili srđiti ruski napadi: tako na bojni fronti med gorskima prelazoma Lupkow in Uszok, potem v dolini reke Opor, kjer so se tudi ponovni vršili ljudi boji, in pri Wyszkowu. Razen številnih ranjenih Rusov, ki smo jih zajeli, smo vjetli nad 400 sovražnikov, ki so se udali v boju mož proti možu.

Tudi v pozicijah južno od Dnjestra so se razvili boji.

Napad, ki ga je izvedel sovražnik z možnimi pehotnimi četami, se je kmalu ustavil v učinkovitem ognju naših čet in se je razbil z velikimi izgubami za sovražnika.

Dalje proti vzhodu smo zopet potisnili peš. prodirajočo sovražno konjenico.

Namestnik generalštabnega šefa:

pl. Höfer, fml.

Junaški čin prve vrste.

Vojni poročevalci Kirchlehner brzjavil je svojemu dunajskemu listu "Reichspost" slednje:

"Južno vreme, ki je zadnje dni posebno v Karpatih povzročilo neverjetne težkoče pri tamnošnjih operacijah, naša vrla avstrijsko-ogrška krdela ni oviralo, da ne bi se izkazala s činom, ki se mora **prvim te vrste** prištevati. Ob cesti pri Čisni so si priborili naši vojaki z nedosegljivo hrabrostjo neko višino, za kjer je teklo že mnogo krv, vzhutega ujeli so še čez 1.200 Rusov in precejšnjo število oficirjev."

Boji, koje bijejo naša avstrijsko-ogrška krdela v Karpatih, se glede junaštva ne zamorejo primerjati z nobenim bojem v svetovni zgodovini, in stoje nepreklicno na prvem mestu."

Boji v Karpatih.

Budapestanski list "Pesti Hirlap" prinesel je poročilo svojega vojnega poročevalca, ki pravi, da so Rusi v zadnjih dneh le redkomu poskušali prijeti naše čete od strani, najbrže zato, ker smatrajo za tak način bojevanja za predolgo trajen. Nasprotno pa poročevalc meni, da bi bili zamogli Rusi napredovati z večjo srečo, če bi se ne bili spuščali v frontalne boje. Tako pa ženezo Rusi svoja krdela naravnost v ogenj strojnih pušk. In to niso samo njihove prave domače čete, temuč tudi kavkaške in besarabske. Mestoma so kupi mrljev takо visoki, da služijo četam, ki pridejo za prvimi vrstami v zakritje. Ruska artiljerija je doslej vedno dobro pripravljala napade, sedaj pa je njena moč vsled terenskih ovir oslabljena. To povzroča izvarene izgube pri infanteriji, ki so tako velike, da se cenijo višje kakor ose pri Mazurskih jezerih. Gledate 1500 židovskih rodbin še Rusi niso izvedli svoje grožnje, ker si najbrž nobeden ruski poveljnik ne upa v tej zadavi na lastno roko nastopati in vsak čaka tozadavnega povelja iz višjega mesta.

Težke ruske izgube na Poljskem in pri Užoku. — Ponesrečen ruski prodiralni poizkus proti Kolomeji. — Dva ruska bataljona uničena. — Nad 1000 Rusov vjetih. — Hraber hrvaški polk.

Dunaj, 16. marca. Uradno se poroča. Napade močnejše sovražne pehote na naše postojanke vzhodno od Sulejova in pri Lopusznu na poljski fronti smo zavrnili. Prav tako se je izjavilo več ruskih ponočnih napadov pri Gorlicah. Med temi napadi je naša artiljerija z

ognjem od strani na najbližjo razdaljo zadala sovražniku težke izgube.

V Karpatih se je včeraj na večini fronte vršil le artillerijski boj. Tudi na postojankah severno od užoškega prelaza je vladal po dogodkih 14. marca razmeroma mir. Sovražnik je v bojih tega dne imel velike izgube. Od prejšnjih ruskih oddelkov sta bila dva bataljona uničena, 11 častnikov in 650 mož vjetih ter zaplenjeno 3 strojne puške.

Severovzhodno od Wyszkowa so naše čete osvojile neko višino, vjele 380 mož in obdržale kljub ponovnim ruskim protinapadom pridobljeno postojanko.

Bitka južno od Dnjestra traja dalje.

Rasi so z močnimi silami poizkušali na višinah vzhodno od Ottynije (na pol pota od Kolomeje v Stanislav) prodreti v smeri proti Kolomeji, pa smo jih v večdnevnih srđitih bojih z velikimi izgubami za sovražnika vrgli nazaj. Ko je debil nadaljnja ojačanja, je sovražnik še enkrat nastopil na teh višinah, napadel v strnjeneh množicah tekom popoldneva trikrat na naše tam se nahajajoče sile in imel zopet težke izgube. Pešpolk "General Dankl" št. 53 je junaško vzdržal ponovne naskoke sovražnih sil, ki so bile v premoči. Vsi napadi so bili krvavo odbiti.

Namestnik načelnika generalnega štaba:
pl. Höfer, fml.

Boji pri Stanislavu in Černovicah.

Budimpešta, 16. marca. "Az Est" poroča iz Černovic: Ko se je vreme izboljšalo, so se južno in jugovzhodno od Stanislava pričeli boji, ki sedaj za nas ugodnejše potekajo. Rusi so včeraj brezuspešno napadli most pri Černovicah in vnovič ponavljali svoje napade. Vsi ti napadi so se pa v ognju naših topov popolnoma ponesrečili. Uničili smo nekaj ruskih topov. Sovražnik je imel težke izgube na moštvu in materialu.

Velike ruske izgube.

Iz vojnega poročevalskega stana poročajo dne 16. marca zvečer: Tudi včerajšnji dan je bil za Russe nenavadno izgubepoln. Bojevalo se je na večjem delu fronte in povsed so naše čete vnovič pokazale največjo hrabrost. Rusi so se

včeraj posebno severno od Nadworne zelo trudili in polagali največjo pozornost očividno na cesto Stanislaw-Kolomeja. Trikrat so z došlimi ojačenji poizkušali prodreti, pa so vedno odnesli krvave glave. V teh bojih se je posebno odlikoval zagrebski pešpolk štev. 53.

Tudi pri Gorlicah so se Rusi trudili, da bi zopet osvojili svoje izgubljene postojanke, bili so odbiti, kakor tudi na Rusko-Poljskem. Omeniti je vredno boj pri Lopusznu.

Nemško vojno poročilo.

Wolffov biro poroča!

Veliki glavni stan, 13. marca 1915.

Vzhodno bojišče.

Rusi so se umaknili iz okolice pri Augustowu in iz severno-vzhodnih krajev nazaj za Bobr pod obrambo topov trdnjave Grodno. Ob Orzyču severno vzhodno od Prasznysz vrgli smo Ruse nazaj.

Najvišje armadno vodstvo.

Odbiti ruski napadi pri Prasznyszu. — 2000 Rusov vjetih.

Berolin, 16. marca. Veliki glavni stan: Na obeh straneh Orzyca severno-vzhodno od Prasznysza so napadli Rusi. Povsed smo jih obilili. Posebno hud boj se je bil pri Jednorosku. 2000 ruskih vjetnikov je ostalo na naših rokah. Južno od Visle ni ničesar poročati.

Najvišje armadno vodstvo.

Mir z Italijo.

Kakor ve „Frankfurter Zeitung“ poročati vsled zanesljivih obvestil iz Berolina, je položaj med Avstrijo in Italijo precej pomirljiv. V določnem listu se namreč čita:

„V posameznih listih najdemo več ali manj previdno omenjanje italijansko-avstrijskega razmerja. Lahko zadostuje, če rečemo, da se to razmerje po naši vednosti ni poostrilo, kakor bi to sledilo iz posameznih italijanskih listov, ampak da se vrše posvetovanja, ki sicer ne morejo biti končana v 24 urah, ker ne gre za prost „da“ ali „ne“, ampak za posvetovanje gotovih določenih predlogov. Ne da bi se udali pretiranemu optimizmu, smemo čakati na pogajanja z upanjem na daljni sporazum.“

Za kaj je šla Anglija v boj?

Iz Londona se poroča, da je „Times“ prisnela daljši članek pod naslovom „Za kaj se bojuje Angleška?“ V tem članku se priznava, da je imel Bethmann Hollweg prav, ko je izjavil, da bi bila Angleška stopila ob stran Francije, tudi če Nemčija ne bi bila kršila nevtralitete Belgije. Čast in interesi Anglije so jo prisilile, bojevati se ob strani Francije in Rusije, ker ste te državi s sigurnostjo računale na moč Anglije. Angleška pa se bojuje v prvi vrsti

sama zase, za tradicionalno politiko ravnotežja držav, za zmanjšanje naraščajoče moči nasproti vzhodni angleški obali, za angleško svetovno vlado nasproti cilju Nemčije: Anglijo uničiti in si ustvariti lastno svetovno vlado na podlagi militarizma in birokracije.

Srbija nanovo koncentrirja svoje čete.

Iz Bolgarije dohajajo poročila, ki pravijo, da je od sobote dne 6. marca do 17. marca ustavljen v Srbiji ves osebni promet, ker se srbska armada vnovič koncentrirja.

Nadalje je došlo poročilo iz Črnejegore, da je opažati v Hercegovini koncentracijo avstrijskih čet, ki so s svojimi baterijami pričele obstrelevati črnogorske postojanke pri Goraždi in Foči.

Grška kljubuje Srbiji.

Kakor poroča „Kölnische Zeitung“, pišejo „Baseler Nachrichten“ povodoma sestave novega grškega ministerstva, da francoska armada, ki jo zbirajo v severni Afriki, ni bila nemenjena le proti Turčiji, marveč tudi za vpad na Ogrsko. 200 000 mož angleško-francoskih čet naj bi se izkralo v Solunu, da ojačajo srbsko armado v toliko, da bi ista mogla pričeti z ofenzivo proti južni Ogrski. Za ta načrta pa niso mogli pridobiti kralja Konstantina. Ni hotel pomagati akciji, ki je bila direktno naperjena proti Avstro-Ogrski in Nemčiji, in je prepovedal svobodni prehod zavezniških čet skozi grško ozemlje.

Bolgarska meja proti Srbiji zaprta.

Agence telegr. Bulgare“ javlja: Z ozirom na vedno bolj se razširjajoče epidemije v Srbiji je vlad zaprla mejo za vse neposredno iz Srbije ali iz Grške preko Srbije prihajajoče potnike. Ta odredba je provizorična ter velja le tako dolgo, dokler ne bodo na obmejnih postajah postavljene posebne barake za karanteno.

Iz najnovejše zgodbine Dardanel.

Ko je Rusija dobila Azov, leta 1739, je začela gledati na zahod iz zaprtega Črnega morja. Že leta 1770 prodre rusko brodovje pod poveljom Angleža Elphinstona do Kefesa, a se umakne nazaj, ker prvi ruski admiral Orlov nima poguma za nadaljnjo prodiranje. Mir v Küçük Kajnardži leta 1774 dovoli Rusom prosto pot skozi Dardanele, seveda samo za trgovske ladje. Za časa Napoleona si pribori angleški admirals Duckworth z dvanaajstimi večjimi in mnogimi manjšimi ladjami brez posebnih težko prehod skozi oziorno, 19. februarja 1807. Naenkrat je pred Carigradom. Turki z največjo hitrostjo Dardanele utrujejo in ko mora Duckworth 2. marca nazaj, ima brodovje večje izgube kot prej. Mir leta 1809. prepove prehod vsem neturškim ladjam.

13. julija leta 1841 sklenejo evropske velesile — Rusija, Anglija, Francija, Avstrija in

veku brez povoljnih sredstev kakor je bil na mlajši Schröder!

Da se je mera njegovega trpljenja docela dopolnila, je še povrh težko zbolel. Črez šest tednov ležal je v bajti nekega Razza. Razprodal je obleke in perila kolikor je le zamogel pogleščati, ter se vračal s vsem naporom nazaj proti Pressburgu, kamor je konečno komaj prilezel.

Upal je tukaj najti kakšno pripomoč. Med potomo do sem je moral že tuintam beračiti, a tukaj se je nadejal najti sredstev, ki bi mu to bridkost zamogla odvrniti. Trudil se je v tej smeri mnogo, vse je poskušal, a vse je bilo — zastonj. Vse njegove še tako skromne želje in zaupljive nade imele so najhujšega sovražnika v njegovi veroizpovedi, ki je bila evangeljiska. Ko mu je že takoreč pretila smrt gladu, storil je v svojem obupu dvojni sklep o benem: odpovedal se je veri svojih očetov ter postal — usmiljeni brat.

Sedaj je bil seveda rešen. Sedaj ni bil samo preskrbljen s živežem, ampak dobil je še več kaj; ta red posvečuje namreč svoje delovanje edino-le postrežbi bolnikov in brat Schröder je izkorisčal priložnost, da bi si tukaj le k svojemu zdravniškemu znanju še več kaj pridobil. Čital je pridno zdravniške knjige, opazoval

Prusija — s Turčijo ono znano dardansklo pogodbo, glasom koje so se Dardanele in pa Bospor zaprle vojnim ladjam vseh držav. Začetkom krimsko vojske je bilo anglo-francosko brodovje ukrcano južno od Kum-Kaleh, v zalivu Beški; z dovoljenjem Turčije je preplulo ožino in prišlo pred Sebastopol. Pogodba od 30. marca 1856 je potrdila pogodbo iz leta 1841, ker določa 1. Brez dovoljenja sultana ne sme nobenemu vojnu ladja skozi Dardanele in Bospor; 2. manjšim vojnim ladjam, ki jih uporabljajo poslaniki, dovoli sultan s posebnim dovoljenjem prehod, kakor je bilo to že prej. Leta 1878 so še angleške ladje skozi, da branijo Carigrad pred Rusi. Berolinski kongres je dne 13. julija potrdil dotedanje pogodbe. Dne 16. septembra 1891 sklene Turčija z Rusijo posebno pogodbo, ki dovoli prehod ladjam takozvenega ruskega prostovoljnega brodovja; če je izobesena trgovska zastava in so vojaki na ladjah, morajo Rusi porto o tem obvestiti. Od tedaj naprej si Rusija neprestano prizadeva izsiliti od porte prehod za vojne ladje, kar je seveda isto kot gospodstvo nad ožinami oziroma Carigradom.

Vprašanje o Dardanelih.

Francoski list „Echo de Paris“ je pred par dnevi pisal:

Narod, ki stopi v naš krog, ne stori tega, da javi svojo kandidaturo že v naprej določeno vlogo niti za vnaprej določen dobiček, katerega hoče doseči z najmanjšimi sredstvi. Načelo solidarnosti obstoji v tem, da delajo vsi za vse. Tako je ravnala ententa od začetka vojske sem, in ta metoda je izborno uspela, tako da nima nobenega vzroka jo zavreči. Kakšen pomen naj ima to, da nagromadimo na jedni točki velikansko moč, neznaten del moči pa postavimo na točke, kjer bo padla konečno odločitev? Padec Dardanel bo gotovo prvorstno sredstvo, da dospemo do konečne zmage, ampak samo sredstvo. Ključ do orienta ne leži na dnu jednega turškega pristanišča. Treba ga je iskatati nič manj ob Donavi, ob Adizi, ob Visli.

„Tempa“ pravi: Turško glavno mesto ni določeno, da postane takoj po osvoboditvi last jednega osvojilca. Dobili je bomo z združenimi močmi in bo ostalo pod kontrolo treh velesil, ki so ta čin pripravile. Kadar se bodo vršila mirovna pogajanja, ki bodo dopuščala, da se opravilčenim zahtevam narodnosti ugodni na podlagi ravnopravnosti in ravnotežja, takrat se bo določila usoda Carigrada tako, da bo dano proročvo za mednarodno pot skozi morske ožine. Države pa, ki se udeleže tega podjetja bodo stale seveda v prvi vrsti ne samo na časti, da so služile pravu in civilizaciji, ampak tudi na dobičku, ki ga mora prineseti razpad turške carvine. Kdor je pa pripravljen za vojsko proti centralnim silam na Bosporu, mora biti pripravljen na vojsko tudi drugod.

Te izjave komentira „Kölnische Zeitung“ sledеče: Kar pravijo Francozji, je to: Vi (to je sedanj neutralci) se smete pač bojevati na naši

je skrbno potek bolezni pri mnogoštevilnih bolnikih, poskušal je s vspeh obetajočimi zdravilskimi sredstvi, in v teku kratkih let prilastil si je take izborne praktične zdravniške znanosti, da je zaslovel zaradi njih daleč naokoli. Brat Bertrand — to je bilo njegovo redovniško ime — odlikoval se je med stoterimi svojimi sobrati in vsacega bolnika so blagrovali, ki je imel srečo: priti njemu v roke.

IV.

Knez Venceslav Liechtenstein je imel mnogo grajsčin na Avstrijskem; med temi je bila velika majoratna grajsčina Feldsberg. K tej grajsčini je slišalo tudi mesto enakega imena, v katerem je knez Vencel vsako leto za nekaj mesec bival. Imel je v tem mestu krasen, zares knežji grad.

Ne daleč od tod je stalo razsežno poslopje samostana usmiljenih bratov, obenem kot bolnišnica. Omeniti moramo tukaj, da je knežji rod Liechtensteinov prvi vpeljal v avstrijskih deželah red usmiljenih bratov in da je v naši državi kot prvi samostan tega reda bil ustanovljen v Feldsbergu.

Ko je nekoč knez sprejel nekega iz Ogrskega došlega tujca ter od tega zvedel o nepre-

General in usmiljeni brat.

Resnična dogoda.

(š. nadaljevanje).

Kakor smo že začetkoma omenili, odpotval je z Dunaja z nekim Angležem na Ogrsko. Toda ta zaplotni mecen (dobrotnik) se bi smel po vsej pravici kot vzorce občne angleške prevzetnosti, trdoglavosti in še večih temu ljudstvu prizorenih slabih lastnosti imenovati. Ž njim v slogi in sporazumu živet bila je nemogoča stvar; še nobeden ni zdržal pri njem vsaj mesec dni.

Tudi mlajši Schröder se je že pred preteklimi četirimi tednov ločil od tega čudaka, akravno si je po vseh svojih močeh prizadeval potrebitljiv ostati, vse težko v sitnosti prenašati in njih konec zaupljivo pričakovati. Prišlo je po desetem ali ednajstem prepiru. Osamljen je bil sedaj sedemdeset milj od nemške meje, brez vse pomoči v deželi, ki je bila takrat še nekako poludivja. Tudi podnebje za tujca nikakor ni bilo ugodno, temuč v mnogem oziru nestrapno in nezdravo. Živila so sicer bila po ceni, a tujevemu želodcu nepriskladna. Tako deželo prepotovati v tistih časih, bilo je jačo težavno in deloma tudi nevarno. In še posameznemu člo-

strani, ampak tam, kjer se nam prav in dobro zdi. Kaj bo vaš dobiček, to se bo pokazalo pozneje. Pred vsem ne premišljujte, kaj bo s Caigradom in s Turčijo, ampak bodite najprej zadovoljni, da dobi ententa morske ožine. Vse ostalo se bo pa odločilo za Italjane ob Adži in za Rumune ob Donavi. Tam se smete bojevati proti Avstriji in Nemčiji, da nam olajšate „sredstvo“ za premago Carigrada, Carigrad sam bo pa naš. Če je ta komentar pravi ali ne, o tem ne govorimo. Beležimo vse le kot kronisti.

Vzrok rumunske neutralitete.

Pod pseudonimom Zorky prinaša bukaški dopisnik petrograjske „Rječi“ pogovor z rumunskim državnikom, z vodjo konzervativne stranke Margilomanom, kakor se da posneti iz dostavka, katerega je v pogovoru napisal Milusov.

Margiloman pravi: „Za Rumunijo je neutraliteta neobhodno potrebna. Če bi jo pa bilo potrebno opustiti, bi se bilo treba cizirati bolj na Besarabijo, kakor na Sibinj. V Sibinju so Rumuni raznaročovanju mnogo bolj izpostavljeni kakor v Besarabiji. V Besarabiji stope vsi razredi rumunskega prebivalstva pod ruskim vplivom. Besarabski Rumun je postal celo minister. Trgovci se morajo popolnoma prilagoditi svoji okolici. Rumunski kmetje niso nobena moč, ker nimajo nikakega zavednega vodstva. V Sibinju se bo pa vladni sistem ne glede na končni izid vojske vedno bolj razvijal v prilog narodnostnim težnjam Rumunov. Vojska bo trajala gotovo še več mesecev. Če stopimo na stran Rusije, nas napadeta bržkono Turčija in Bolgarija. Mi bi tedaj morali primereno braniti svojo južno mejo in bi mogli razviti proti Avstriji le del svoje moči. Proti vmešavanju v vojsko govore tudi naše finance in naša prometna sredstva. Če se zavojščimo z Avstrijo in Nemčijo, smo zastrupljeni živeža popolnoma odvisni od Rusije. Ali bi bila Rusija taki nalogi kos?“

Povdarijati pa moramo, da je dosegel poleg Rusije le Francija energično zahtevala našo intervencijo. Kakor se kaže, Angleži ne žele deliti Avstrije in so vredno podprtji. Da delajo angleški zastopniki pri nas v drugem smislu, kakor pa francoski in angleški poslanik, in v Sofiji zopet v drugem.

Vlada je ravno teh misli, kakor jaz. Ravno tako tudi Bratianu. Mi se bomo trudili, da ostanemo neutralni, ampak pripravljeni smo na vse eventualitete. Bili bi bedaki, če bi že sedaj stopili na arenu. Izid vojske je še negotov; mi pa ne smemo riskirati posesti, katero smo pridobili. Tudi kralj stoji na tem stališču.“

V svojem dostavku pravi Milusov: „Po-gosto je koristnejše, če poslušamo glas nasprotnika, kakor pa prijatelja. Popolnoma res je, da imamo mi v Rusiji dovolj povoda, da se vprašamo: Ali je res tako - gotovo, da žele sibinjski Rumuni priti pod rumunskega kralja? Na kaj se opira mnenje, da bodo ti z rumunsko vlado

cenljivi znanosti in spremnosti brata Bertranda, je uren znal okreniti, da ga je dobil iz Pressburga v Feldsberg. Kolikokrat se je knez ob času vsakoletnega bivanja v Feldsbergu čutil bolehnega, vsakokrat je dal poklicati brata Bertranda, ki svojih sobratov ni prekašal samo v vedenju in jeziku, temveč v veliko večji meri tudi s svojo zdravniško umetnostjo.

Zaupanje, koje mu je knez izkazoval, je najbrž ojačilo in pospešilo učinkovanje prizadevanja brata Bertranda; knez je čislal in v vsem odobraval njegov način zdravljenja ter se v vsakem oziru ravnal po njegovih predpisih. Že nekaterkrat rešil je kneza iz jaka kocljivih napadov v različnih boleznih, prejel za to bogato nagrado in povrh še darilo ter je s tem svojemu redu povišal ugled in pridobil mnogotere prednosti. Da je pa ta — napolduhovnik po svoji redovniški obleki — brat knežjega ljubljenca in odlikovanca, to se Liechtensteinu niti sanjalo ni. Še to ni misil, da bi bil njegov znancen. Isto-tako si usmiljeni brat Bertrand ni domisljal, da bi znal knez o njegovem krvnem bratu kaj vedeti ali ga celo poznati. Ko se je svoji veri iz mladostnih let odpovedal, zadrževal ga je nek notranji čut — dvoumenvni čut, — da bi poizvedoval za svojimi sorodniki, v prvi vrsti po

bolj zadovoljni? res zavidajo sibinjski rumunski kmetje sbrate v Rumuniji zaradi njihovega blagos? Ali bi bila aneksija vodilnim rumunskim res tako všeč? Rumunsko plemstvo ta načrt nič ne ogreva? Plemstvo vidi nešt, ki tiči v tem, če se državi priklopijo ilni kmetje, ki kulturno visoko stope, ki sarodno zavedni in ki bi znatno ojačili deratično mišljenje v deželi.“

Tako misijo rumuniji sedaj, kaj bo pa prinesla bodočnosti z ozirom na najnovejše dogodek, tega pa nič ne vemo.

Vjetiski generali.

Iz velikega nekega glavnega stana poroča Wolffov biro:

Ruska uradi poročila zamolčjo ali obsežnost poraza vimski bitki v Mazurah ali pa skušajo poraz lažiti. S temi zanikanji se ni treba več nadahavati. Kot dokaz velikosti poraza naj služi ta lista vjetih ruskih generalov:

Od XX. armadga zpora: Poveljujoči general, poveljnik arserije, poveljniki 28. in 29. pehotne divizije ter. pehotne brigade 29. divizije. Poveljnik 28divizije je bil ranjen in je umrl.

Od III. armadga zpora: Poveljnik 27. pehotne divizije in te poveljniki artiljerije in 2. pehotne brigie, od 53. rezervne divizije divizionar in povelnik 1. pehotne brigade, od 1. sibirski kozake divizije en poveljnik brigade.

Pariški list „Mat“ piše o vojnih izgubah
in sicer, kar zadevuje tripelentento, sledi:

V ruski armadi je padlo do konca januarja približno 680.000 mo. Statistika uči, da pridejo na 1 mrtvega vojaka 3—4 ranjeni; na podlagi tega računa bi imela torej ruska armada nekaj nad 2,200.000 ranjencev. V nemški armadi ozdrabi približno 70% ranjenih vojakov popolnoma, tako da se morajo zopet vrnila na bojišče. To razmerje je v ruski armadi gotovo neugodnejše, že radi oddaljenosti bolnišnic in dolgoravnih izgubijo Rusi poleg mrtvih še vsaj mesec približno 80.000 mož, ki postanejo nesposobni za nadaljni boj. Trajne izgube ruske armade v prvih 6 mesecih je torej ceniti na 2,300.000 mož. Mirovno stanje ruske armade znaša 1,844.000 mož. Ako primerjamo število izgub s številom mirovnega stanja, vidimo, da je (pri tri-ozir. štiriletni vojaški službi) znatni del ruske aktivne vojske že uničen. K temu pridejo pa še izgube na vjetnikih. Po istem računu izgubi ruska armada mesečno še 64 000 mož, katera zajamejo ali Nemci ali Avstriji. — Francozi izgubijo mesečno 44.000 vjetnikov. Padli vojaki štejejo francosko armado do konca januarja 360.000, ranjenih 900.000, torej po znanem razmerju približno 1,260.000. 70% od teh ozdravi popolnoma. 30% jih ostane nesposobnih za vojaško službo.

svojem bratu Frideriku. Z dvorniki kneza Liechtensteina in političnimi osebami sploh ni občeval. Najmanje pa mu je bila dana priložnost se sniti s svojim bratom, akoravo je ta začasa knežjega bivanja na Dunaju vedno in trajno moral biti v bližini svojega dobrotnika. Osebno to ni bilo mogoče, kajti Friderik svojega gospoda, akoravno major in osebni adjutant, v Feldsberg nikdar ni spremljal; zadržaval ga je v tem oziru njegova dolžnost, ki je med drugim od njega terjala tudi to, da je moral biti dan na dan kot učitelj navzoč v vojaški šoli v prestolnem mestu, v kojem ga knez ni utegnil pregrešati; zdel se mu je preporeben in nenadomestljiv.

Toda v neki hudi zimi prijela je bolez, kateri pravimo „podagra,“ kneza na tako hudo način. Mož, ki ni bil vajen mirovati, ne mirov sedeti in ne mirov ležati, bil je nadlegovan in prisilen k temu kakor še nikdar v svojem življenju. Pošiljal je po vse mogoče cesarske telesne in dvorne svetnike, ki so mu bili vedno na razpolago; izpolnjeval je na najnatančnejši način in s vso pokorščino vse njihove nasvete in predpise; molil je, klel in blagoval obenem zdravniško modrost, toda presneta „podagra“ kljub temu ni odnehalo. Nakrat mu pride v

Okrug 60.000 vojakov je povrhu umrlo za raznimi kužnimi boleznimi. Trajne izgube francoske armade znašajo torej ca. 1.100.000 mož. Ker znaša mirovno stanje francoske armade 700.000, je smatrali, da je večina francoske aktivne vojske tudi že uničena. — Izgube belgijske armade se cenijo na 130.000 mož. Najmanje izgube ima Anglija — namreč le 80.000 mož. Tripelententa je torej žrtvovala vojnemu bogu že grozno hakatombo 3 in pol miljona mož.

Vojške zadave.

Ustanova bronaste svetinja za hrabrost.
Njegovo Veličanstvo je izdalо sledeče povelje:
„Ustanovim bronasto hrabrostno svetinjo za osebe moštva.“

Ta svetinja se ima iz brona v rujavkasti barvi v podobi srebrne svetinje 2. razreda kovati in se tudi na enakem traku nositi.

Pravico podelitve te svetinje imajo poveljniki korov, za neposredno armadi pridejene pa armadni poveljniki.

Podeli se naj ta bronasta svetinja tistim osebam moštva, ki so bile od armadnega poveljstva ali pa od armadnega nadpoveljstva povaljene.

Odlikanec z bronasto hrabrostno svetinjo nima pravice do kake doklade (Zulage).

Bronasta hrabrostna svetinja se sme tudi podeliti moštvi kake zavezne armade.

Dunaj, dne 14. februarja 1915.

Franc Jožef m. p.

Avstrijci! Domoljubi!

Odlomki iz nagovora p. n. gosp. Jož. Ornig a ob prilikl slovesne zaprisege ces. kr. mladostrelcev iz Ptuja in od sv. Barbare v Halozah.

„Pozdravljam Vas! Priletom mož sem že, toda ko stojim tukaj pred Vami in med Vami, se omarmam, želim se kakor Vi, čvrstega, z mladostniško navdušenostjo navdahnjenega Avstrijca, kojega edina ljubezen je — ljubezen do mile in prekrasne naše domovine. Sto in eden ste; lepo število! Sto in eden strel se izstrel, kadar se pripeti v naši prevzeti cesarski rodbini pomenljiv, za vse avstrijske narode razveseljiv dogodek. In sto in eden Vas je sedaj tukaj. Pomenljivo število!“

Strelci se imenujete in ta naslov pomeni še več kakor slavnostni strel — sto in eden-kajti vsakteri izmed Vas velja v sedanjem resnem času za sto in — morebiti še za več.

Srčno Vas pozdravljam!

Naša ljuba domovina je sedaj skupno z našim zvestim zaveznikom — Nemčijo — od zahrnjenih sovražnikov hudo ogrožena. Od vseh

spomin — brat Bertrand ter njia zdravniška znanost in izurjenost. Hipno prišlo je knezu na misel, da ga pokliče. Posebni kurir (odpoljanec) je takoj moral odritini po njega v Feldsberg. Poklicani se je podal takoj na Dunaj. In glej! Mogoče, da je pripomagal k zboljšanju knežjega stanja več ko vsi telesni zdravniki in njih sredstva zoper označenega ljutega sovražnika — podagro — ta čutotvorni otrok, kojemu se pravi brez pogojna zaupljivost do zdravnika, vera v njegovo pripomočki, ki je tukaj delala svoje nezapadljive čudeže, ali je morebiti pripomogel k urnemu ozdravljenju tudi že konec najhujših napadov bolezni; kratko rečeno: knezu je bilo mučno zvijanje in ječanje odvzeto, kakor hitro ga je vzel brat Bertrand „pod svojo roko“. V knežji palači zavladala je zopet občna pomirjenost, odkar je ta blagodejni mož v nju prišel. Bolezni njega prevzetenosti sicer ni bila na eden udarec begoma odstranjena, toda umikala se je trajno. Liechtenstein je vsaj bil v stanu se v svoji sobani sprehajati, akoravno mu še ni bilo omogočeno iti na sprehod na prost.

(Dalje prihodnjie)

strani ste ti državi napadeni! Z nadčloveško hrabrostjo, z neprimernim junaštvom se borijo naša hrabra krdela proti sovražnikom, ki po številu nadkrijujejo naši zavezni armadi šest ali še večkrat, toda ne dosežejo nas, še manje pa nas prekosijo glede junaštva in vztrajnosti.

Pričlen mož sem že. Ni mi dano se osebno udeležiti bojev za obrambo naše domovine, imam pa v vrstah naših junakov dva sinova, ki se s svojimi tovariši hrabro bijeta za našo pravico stvar.

Zavidam Vas, ljubi mi mladeniči, za čast in priložnost, se izkazati ob pravem času kot vredne sinove tistih očetov in pradedov, o kajih slavnih činih pod očetom Radecky jem pripovedujejo povesti vseh odlikovanih narodov.

Veseli me, da mi je dana priložnost, Vas danes tukaj pozdraviti ter biti priča Vaše slovesne zaprisege zvestobe presvitemu cesarju in naši skupni cetejnji.

Prepričan sem, da svojo prisego niste storili samo s povzdigom trojih prstov svojih desnic, temuč da so se vzdignila tudi Vaša, z mladeničko navdahnostjo napolnjena srca gor k prestolu našega preljubljenega vladarja, cesarja in kralja Franca Jožefa. S svojim pristopom k tej domoljubni napravi ste pokazali, da imate tudi Vi kot mladi fantje srce na pravem mestu, na kojem v sedanjih časih za kaj družega ni prostora kakor — neomajana udanost našemu prevzetenemu vladarju in iskrena ljubezen do naše mile domovine. Bodite vredni tovariši onih rojakov, ki se že črez pol leta borojo s takim junaštvom, kacega svetovna zgodina doslej še ni imela zabeleženega.

Pozdravljam Vas vrlji mladeniči še enkrat, zahvalim se Vam za Vašo odločnost in pričakujem, da se boste izkazali kot vredne sinove svoje domovine in našega skupnega očeta, presvitlega cesarja Franca Jožefa, na kogega Vam zakličem trikratni Živijo! Živijo! Živijo!

Slike iz bojišča.

Vsekemu ni dana prilika izvršiti čreznatorne junaške čine, toda junak je vendar vsak mož v III. koru. Tako je nekoč našel nek prostak 87. pešpolka lep škedenj in v njem obilo mehkega sena, ki je utrujenega vojaka kaj prijazno vabilo k slabemu odpotočku. Mišljeno, storjeno in že je infanterist ležal na mehkem ležišču. Ko se pa vzbudi in pred vrata stopi, da bi za svojimi tovariši pogledal, kar ostrvi. Teh ni bilo videti nikjer, a v oddaljenosti kakih petdeset korakov stalo je sedmero Rusov. Le nekaj trenutkov je bil naš vrlji rojak v zadregi, nato koj skoči nazaj v škedenj po svojo puško, stopi živo pred pred vrata nameri in na vso grlo zakliče: „Roke kvišku!“ Sedmero kosmatih Rusov pa se mu je — udalo. Nato jih žene pred seboj k svojemu oddelku ter se zglaši. Posledica je bila: kazen zaradi nepravocasnega spanja in srebarna svetinja II. razreda kot placiло za izkazano srčnost.

Eden proti šesterim.

Nek ulan stoji čisto sam na straži, konja pa ima v vrtu zaprtega. Imel je samo še pet patronov. Sedaj prihaja ruska kozaška patrulja šesterih mož. Mirno stoji in strelja, stoeč seveda. Vstreli pervega raz konja, drugega, tretjega in četrtega. Ruska možiteljna pa zapazita, da je le eden sam nasprotnik pred njima in ga torej hočeta atakirati. S zadnjo kroglio vstreli enemu teh dveh konja, da se zvrne na svojega jezdeca, drugega Rusa pa s sabljo prebode: Ko se prvi izpod konja izkobaca in nad ulanca gre

ki je bil še le novinec ali rekrut, sprejme ga ta z besedami: „Ker nimam več patronov, Te bom pa prebodel!“ Rečeno, storjeno. Mož je bil nato takoj za podčastnika (šarža) povisan in v odlikovanje priporočen.

Gnječa sovražnikov.

Nek Nemški časnik piše: Bilo je kmalu po bitki pri Tannenbergu, ko je moralo pri transportu russkih ujetnikov več oficirjev se spraviti v voz za živino. Pritožili so se pri transportu poveljujočemu pruskemu oficirju. Ta pa jim odgovori: „Ja, gospodje, morate že oprostiti, da tako gnječo pač nismo bili pripravljeni.“

Jezdec brez glave.

Nek kavalerist, ki je bil v bitki pri Krasniku ranjen, pripovedoval je pozneje v bolnišnici sledenč dogodek: „Vse bodem scasoma pozabil kar sem v vojski doživel, toda nekoj vidim venomer pred seboj: kozak jaha v diru (Galopp) proti meni, ko držim sabljo v roki. Urno zahamnen in ga vsekam za tilnik. Mahljaj je bil krepak, sablja mu je gladko odsekala glavo, ki je skotala tje po zemlji. Pa to v vojski ni nič posebnega. Pa mislite si: Jezdec brez glave je še za dobrih 20 korakov naprej jaha! Še sedaj ga vidim jahati pred seboj ... na malem konjičku, toda brez glave ... Mislim, da je trpel večno dolgo. Ko je konjiček skočil v majhen jarek, padel sele je kozak brez glave na tla.“

Z otročjega bojišča.

V nekem mestu so se hoteli igrati dečki „vojsko“ ter se prepriali, kateri naj bo Srb, kateri Avstrije, kateri Nemec, kateri Rus. Vsi so že razdeljeni, samo Rus nobeden noče biti. Sedaj pa pokaže eden s prstom na drugega in mu reče: „Ti moraš biti Rus, ker si že nekdaj uši imel!“

Kako stoji s svetovno vojsko?

Kdor bi še danes trdil, da utegne sedanja svetovna vojska trajati še dve ali tri leta, o njem bi pač smeli reči, da ne zna presojeti dogodkov in da ne umre vseh naporov tripelentente. Neverjetno je, da bi tripelententa vdžala sploh čez poletje v vojski.

V Rusiji ni denarja, Anglija pa ne mara posojati deuarja, če nima pokritja; enako izčrpane so v Rusiji in na Francoskem vojaške sile. Kaj pa utegnejo prinesiti sedanje pomorske operacije pred Dardanelami, dalje, kaj bodo reklo neutralne države, če Anglija ne neha ovirati pomorske trgovine neutralnih držav, o tem še ni padla odločitev. V Aziji se hočajo polastiti vplivja Japonci na škodo Anglije, Francije in Rusije. Na Poljskem in na Francoskem započeta ofenziva, toda obe ofenzivi brez vsakoršnega uspeha; da, pri Mazurskih jezerih se je Rusom pripel celo velik poraz, s katerim je bilo takoreču ničeno desno krilo ruske armade; in tudi levo krilo ni imelo sreče; umakniti se je moral do Dnjestra in Stanislava.

Trozeva je skovala nov načrt. Ali morda ne trozeva, nego samo Anglija in Francija sta poskusili prodreti skozi Dardanele v Carograd. Ruski politikarji so trdili, da jim je Carograd že obljubljen, toda sedaj izvemo, da Rusija ni mogla dobiti od Anglije glede Carigrada in Dardanel nobene obvezne izjave in tudi pred Dardanelami srečamo samo angleške in francoske bojne ladje. Zdi se, kakor da bi hoteli Angleži in Francozi prehiteti Rusijo, da ne zasede Carigrada in Bospora ter Dardanel.

slučajih gre svetovati, da se brezspanost prežene s „Feller-jevim fluidom“ iz rastlinskih esenc. Iz lastne izkušnje ga zamoremajmo najtopleje priporočati, ker učinkuje pomirjevalno, okrepčevalno, hladilno, trdi živce, prežene glavobol in migrene, napravi nam mirno in enakomerno spanje in se je tudi v mnogoterih slučajih obnesel kot zanesljivo domače zdравilo.

To je razvidno iz razsodb zdravnikov, med kajimi n. pr. dr. M. David, mestni zdravnik v Sienawi pri Jaroslavu piše, da Feller-jev fluid s znamko „Elsa Fluid“ najtopleje priporoča. Gospod dr. Neugebauer na Dunaju, VIII, Laudongasse 42 piše, da je s Fellerjevim „Elsa fluidom“

Akcija proti Dardanelam se je pričela z velikim krikom. Poročila so pravila, da je angleško-francosko brodovje prodrlo že do Marmarskega morja ter da je izkrcano francosko in angleško vojaštvo na evropski in na azijski strani. Vse te vesti so pa bile izmišljene. Prodirajoče vojno brodovje ni imelo uspeha, pač pa je bilo šest bojnih ladij težko poškodovanih in cete, ki so jih Francozi in Angleži izkrcali, so se morale zopet umakniti na ladje ali pa so bile polevljene.

Vprašanje Dardanel pa ni samo vprašanje napadanja in obrambe, manreč je gospodarsko-politično vprašanje, ki ga reši diplomacija vojskujočih in neutralnih držav že v bodočih dneh. Napetost je doslepa do skrajnosti. Mora torej priti odločitev ali pa — umik tripelentente.

* * *

V Karpatih se silni boji nepretrgoma nadaljujejo kljub mrazu 15 stopinj pod ničlo ter kljub precej visokemu snegu. Zlasti na srednjih Karpatih se Rusi obupno trudijo, da bi zopet osvojili izgubljene pozicije. Toda doslej niso imeli uspeha in se bodo morali zadovoljiti z neuspehom, kakor so se pred dnevi ob prelazu Dukla, kjer so sedaj le še neznavne praske.

V izhodni Galiciji ne trajajo več boji. Po grozovitih bojih prejšnjega tedna okolo Stanislava in ob Dnjestru je zavladal mir. Avstrijske čete imajo v posesti zasedeno ozemlje severno od Pruta. V severno-izhodni Bukovini na oni strani reke Prut se vrše le manjše praske prednjih straž.

Na južnem Poljskem so se vršili že več tednov večinoma le artilerijski boji, še zadnje dni je jela zopet nastopati pehota. Rusi so pričeli na najbližje postojanke ofenzivo. Na južnopoljskem bojišču si stojita obe vojski v razdalji po 150 do 1500 korakov nasproti.

Na severnem in srednjem Poljskem se vrše tudi neprestano boji, zlasti severo-zahodno od Varšave, kjer skušajo Rusi nemške oddelke obkoliti. Trdi boji so bili južno od Augustova, pri Lomži, zahodno od Przašniša in izhodno od Plocka. Rusi so tudi pri Rawi napadali brezuspešno. Na srednjem Poljskem so se vršili boji ob Visli.

* * *

Na zahodnem bojišču so pričeli Francozi že sredi meseca februarja v Šampanji energično ofenzivo ter so hoteli prodreti nemško bojno črto med Reimsom in Argonskim lesom. Ogenj je bil tako hud, da so oddali večkrat v 24 urah po 100 000 topovskih strelov. V teh bojih, ki so se končali brez zaželenjene uspeha so izgubili Francozi okoli 45.000 mož. Boji v Vogezih še niso končani. Med rekama Sein in Somme so se vršili le artilerijski boji.

Pa tudi na Flanderskem so poskusili Francozi svojo srce z napadom, in sicer južno od Yperna.

Reims obatreljujejo Nemci že nad 160 dni skoro nepretrgoma in so uničili velik del mesta.

Blokada Anglije traja dalje. Poročila pravijo, da je bilo v dveh mesecih potopljenih okolo 50 angleških in francoskih ladij. Tudi dva nemška podmorska čolna sta bila vničena.

Dobri nasledki vojske glede organizacije.

Star rimljanski pregovor pravi: „Inter arma silent musae,“ po slovenskem: med bojem počivajo muze, počiva umetnost, miruje znanost, govorijo le meči.

ozdravil nekega 33-letnega moža, ki je trpel na klerozni arteriji (odvodnih žil).

Priporočamo našim čitateljem to oživljajoče domače sredstvo, da si ga oskrbite, kar je lahko mogoče, ker stane 12 steklenic poštnine prosti samo 6 kron.

Obenam priporočamo našim čitateljem preizkušene, lahko čistilne, kri oživljajoče rabarbara kroglice z znamko „Elsa-Pillen“, 6 škatljic za 4 krone in 40 vin., poštnine prosti. Naročati se mora oboje pri lekarju: E. V. Feller, Stubica, Elsa-trg štev. 241 (Hrvatsko).

Noči brez spanja.

Najboljše okreplilo za človeka je spanje. Kot novoprerojen, ojačen in delazmožen se vzbudi po okrepljalnem spanju. Kako pa je tisti utrujen in brez vseh moči, ki se vzdigne iz svojega ležišča, na kojem je vso noč prebodal. Da človek ne najde primernega nočnega počitka, je vzrok v tem, ker mu pretekava kri, je dotičnik nervozen vsled prevelikih naporov itd. ali pa trpi na reumatizmu, gihične in nevralgične bolečine, bolečine v zobeh, v grlu ali v glavi, in vseh teh

Tako so rekli stari Rimljani in to velja še današnji dan.

Zopet smo v bojnem vrtincu, ki je objel ves svet in s starimi bi morali tudi mi danes reči, da so muze popolnoma utihnilne.

Toda zdi se nam, da potrebuje ta rek starih določilna. Vojska, pogledana iz kulturnega stališča, je nekak studenov novih idej in novih naziranj. Vojska ne rodi samo zgodovinarju mnogo gradiva, da opiše zunanjost slike bojev, in njih potek in sklep miru, vojska rodi vsakemu kulturnemu delavcu premnogu snovi, da iz nje črpa desetletja in stoletja, ko sodeluje pri razvoju in napredku kulture.

Kakor preustvarja vojska posameznega človeka, posebno onega, ki je okusil življenje v streškem jarku, tako preustvarja cel narod, prenareja celo kulturo.

Kako vpliva vojska na posameznika?

Bolj kot vsak dogodek, vsaka nesreča mirnega časa budi vojska v vsakem posamezniku sočutje do brata. Sebičnost se taja, ljubezen do bližnjega raste in se utrjuje. Dnevna poročila o darovih ljubezni nam to živo izpričujejo. Ako pa že pregledamo vrsto darovalcev, ne samo vrste nabiralcev, vidimo, da cveto sočutje do trpečega brata, usmiljenje in ljubezen ravno v nižjih vrstah naše družbe, ravno na temeljih naše družabne organizacije.

In v prid pride zopet tistem, ki je temelj naše vojaške organizacije: našemu vojaku-prostakatu.

Bolj kot vsak dogodek v mirnem času kaže vojska slabost posameznika, nasproti organizirani celoti, cizroma moč disciplinirane organizacije. Posamezni poedinec ne pomeni nič, organizirana in disciplinirana skupina doseže vse. Njen uspeh je tem večji, čim boljša je organizacija in čim trdnejša je disciplina.

Celi svet občuduje moč nemške armade. Tudi njeni nasprotniki! In kaj jo tako izvredno odlikuje v primeri z armadami drugih narodov?

Vojaki, ki se vračajo iz bojišča, pravijo: disciplina (red) je vzorna.

Vojska prepriča slehernega, da se mora posameznik ali cela skupina — če treba — tudi žrtvovati skupemu cilju cele armade. Vsak osebni ozir, ozir na lastno zdravje in tudi na lastno življenje mora popolnoma izginiti in se žrtvovati namenu cele skupine.

V mirnem času smo vedno slišali osebne ozire: „Ja z moram predvsem gledati naše; Bog je najprej sebi brado ustvaril“ i. t. d. To je bila glavna ovira socijalne organizacije.

Vojska bo v tem oziru posameznika in družbo prenstrojila. Po vojski preroveni človek bo bolj prešel od sebičnosti (egoizma) k zadruženju ali altruzizmu, od osebnega „jaz“ v družbo, v socijalno organizacijo.

Vojska vzgaja našo družbo za novo kulturno dobo: popolno socializacijo človeške družbe. Korenina so pognale v zadnjih desetletjih, po vojski pa bodo vzrastlo mogočno drevo.

Doslej že smo imeli na kmetih socijalne organizacije in tudi med delavci. Tu in tam so dosegla lepe uspehe, večinoma pa so se morale boriti z največjo oviro: z osebnimi oziri, oziri na „jaz“ pri članstvu in vodstvu.

Ko se vrnejo naši v ognu preroveni vojaki domov, ko se znovič poprijejo socijalne samopomoči, bodo očistili tudi vso družbo od zastreljenih gesla: on je rekel, in amen!

V novi družbi bo vsak samostojno misil, samostojno sudil, pa tudi samostojno odločeval v zboru enakih tovarishev.

Na kmetih bo vzvetel zadružni duh z novo močjo, vzrastle bodo krepke produktivne denarne in prodajalne zadruge. Bolj kot kdaj poprej bo hotel naš kmet spraviti svoj pridelek konsumentu (kupcu) s am v roke in s am s hrani dobiček svojih rok, ker ga je ravno vojska prepričala, kako špekulantje dvigajo cene.

Isto se je prepričal tudi konsument, delavec, obrtnik in uradnik. Tudi ti-le se bodejo zdržili in njihova društva bodo delala roko v roki z društvom kmetov.

Kakor delajo ljudske mase roko v roko v boju, tako bodo tudi delale, ko izdejo preizkušene iz boja, roko v roko v novi socializirani družbi, kjer bo vzrastla moč malega človeka nasproti zgodovinski in in gmotni moči.

Oklic kmetovalcem!

Ne pustite trohice zemljišča neporabljenega! — Sadite rani krompir in rano zelenjad!

Pojedelski minister obrnil se je do kmetovalcev z oklicem, ki se glasi:

Z velikim trudem ste s pomočjo neuromornega dela starčkov, žensk in otrok lansko žetev pod streho spravili in mnogo težkoč ste morali prestati, predno ste jesensko setev opravili. Sloga in spravljenost prinesla je onim posestvom pomoč, ki so bile brez gospodarjevega vodstva. Vojska je vzela najzmožnejše moči. Po preteku zime čaka kmetovalce spomladi zopet navadno delo setve, naloga, koje rešitev letos marsikomu dela preglavice in skrb.

Od letošnjega pomladanskega dela je več odvisno ko v letih miru. Moč armade in zaupljivost prebivalstva ste odvisni od žetve kmetovalcev. Mnogi stotisoči, ki so druga leta doma sadili in sjali, poklicani so pod orožje. Dvojna in še večkratna teža je vašim ramam naložena, ki ste ostali doma.

Pred vsem je potrebno, da se vsak košček zemlje izrabiti; še tako majhen naj ne ostane neizrabljen. Praba — katero so izkušeni kmetovalci že davno opustili — mora letos docela izginiti. Vsak košček njivice, vsak vrt, vsaka fratica v gozdu mora se izrabiti ali se naj da v najem ali proti deležu pri žetvi, ako je posestnik ne zamore sam obdeloval. Sade ali se jejo se naj take rastline, ki složijo nam neposredno v živež. Jara pšenica in jara rž, ki ne oblubite povsodi popolno žetev, zahtevate zemljo, ki je za nji posebno ugodna, primerno podnebje (klima) ter rano setev. Ako tle predpogoj niso dani, naj se seje v pervi vrsti ječmen in oves, ki se ja sedaj tudi rabita za pečenje kruha. Posebne pozornosti sta vredna fižol in grah, ki ne zahtevata posebno dobre zemlje.

Njive, na katerih se zaradi sposobnosti zemlje in podnebja zamore pridelovati zelenjad (Gemüse), naj se kolikor mogoče zasadite ali posejajte z ranim krompircjem in s zelenjadom da se že pred pravo žetvijo nekaj pridelava. Posobno ne izrabljajte rastline, ki so vredne tudi naši naj bi na te sadeže svojo posebno pozornost občarali.

Jako važno je pravo obdelovanje domačih vrtov; z gnojnimi gred se lahko že rano dobivljajo sadike, ki se presade na razenjaje prostore. Zelenjad uspeva pri kolikčajni skrbi (namakanje) prav naglo in služi nam prej v živež, kot ga dajo druge rastline.

Nadalje zadeva ministrov oklic saditev sladkorne repe. Ker se s to v naših krajih skoraj nikdo ne peča, preidemo ministrove tozadovne nasvete.

Minister potem dalje svetuje: Bodite varčni s semenom. Sejte enakomerno, ne pregostite, ne preredko! Kdor ima ali si zamore izposoditi sejalni stroj, (Drillmaschine), naj seje le s tem. Dokler traja setev, ta stroj ne sme niti eden dan počivati temuč rabiti, kjer se le da. Zapomnite si kmetovalčeve pravilo, ki veli: Dobro gnojiti, vestno preorati in prevlačiti in redko sjati!

Njive, na katerih se pridelujejo krmila za živilo, naj se v to svrhu le toliko rabijo, kolikor je neobhodno potrebno. Posebno take, ki vržejo le slab pridelek, imajo se preorati in primerno pripraviti za setev takih razstlin, ki služijo ljudem v živež!

Pridelujejo jo naj se tudi — kjer je mogoče — take rastline, iz kojih dobivljamo olje, n. pr. rips. Olje se labko porabi v kuhinji v zabelo jedi, rastline kot take dajejo živili, prga pa svinjam tečno pičo. Ker se je nam dovoz olja iz inozemstva zabranil, bode nam doma pridelano povoljno prijalo.

Pridelujte, kjer okolčine pripuščajo, tudi konoplje in lan, da bode tozadovna industrija lahko iz domačih krajev potrebine vlaknine Faserstoffe) dobivljala. Mnogo je krajev, kjer je pridelovanje teh rastlin še v dobrém spominu in toraj isto prav lahko spet oživi. Marsikateremu pretečemu pomanjanju v tem oziru bode na ta način lahko opomoci.

Kmetovalci avstrijski! Vpoštujte nasvete deželnih korporacij in zadug, ki imajo nalogu vam z nasveti in tudi dejanski

pomagati! Bodite radovoljno poslušni tozadovnim komisijam, ki so z najvišjim pooblastilom poklicane, da čuvajo nad povoljnim obdelovanjem zemljišč! Izpolnjuje zvesto dolžnosti vašega stanu, ki se imenuje hraničar države, in Bog oče bode Vašo setev blagoslov!

Pozvedovalo mesto za nasad zelenjave in krompirja. Od namestništva ustanovljeno pozvedovalno mesto za nasad zelenjave in krompirja, koje vodstvo se je poverilo strokovnemu učitelju gospodu Ottonu Brüders je že pričelo s svojim delovanjem v Gradcu Burgg. 2 in s podajo tam o tozadovnih vprašanjih med uradnimi urami od 8. do 12. ure dopoldne vsakomur brezplačna pojasnila. C. kr. štajersko namestništvo. Gradec, dne 9. marca 1915.

Gospodarske stvari.

Prteg beguncev za pojedelska dela.

10/551/1/1915. 22. februarja 1915. C. kr. ministerstvo za notranje stvari se je vsled odloka z dne 16. februarja 1915, št. 7554, pri seji, ki je bila tamkaj dne 15. februarja 1915, dogovorilo s zastopniki posameznih deželnih delavskih izkazovalnic o vprašanju, ali se naj pritegnejo begunci k pojedelskim delom, zjednilo glede sledečih načel:

1. Za nabiranje v posameznih barakah za naseljevanje beguncev se pripuščajo načeloma samo legitimirani zastopniki posameznih deželnih delavskih izkazovalnic in c. kr. pojedelske družbe na Dunaju. Osebe, ki jih pošiljajo na določna mesta za nabiranje, morajo imeti posebne izkaznice s fotografijo, katere mora poveriti pol. oblast. Vsa pri nabiranju beguncev kot pojedelskih delavcev vdeležena mesta in posamezne osebe, bi se morala torej posluževati posredovanja deželne delavske izkazovalnice kraja dela ali c. kr. pojedelske zadruge na Dunaju, kolikor ne pride za to v poštev oskrbovanje po t. 7.

2. Nabiranje v naselbinskih kolibah se sme vršiti samo na podlagi efektivnih pogodb pri navzočnosti uradnika uprave kolib, ki pozna jezik, kateri mora beguncem natančno razložiti tekst obrazca pogodbe, pogojev plače in dela itd. Vsako pogodbo, ki je vredna vrednosti in delavec pismeno oziroma z ročnim znamenjem in mora biti na nji pristavek prisojavnega uradnika kolibe, da se je pogodba sklenila v njegovi navzočnosti po natančni razložitvi vsebine.

3. Sklenjenje pogodbe se mora zaznamovati za vsakega posameznega delavca v kolibnem katastrofem listu, ki je izdan za njega. Begunec, ki se je enkrat zavezal s sklenjeno pogodbo, ne sme podpisati nobene nadaljnje pogodbe več, mora ostati v naselbinski kolibi do v pogodbi določenega dneva nastopa službe in tamkaj pričakovati napotnja. Uprava barake ima na to posebno paziti, da se izogne vsake možnosti dvakratnega posredovanja, ki bi bilo skrajno škodljivo v interesu pojedelskih producentov.

4. V zdravstvenom oziru se morajo izpolnjevati sledeči pogoji:

a) Begunci morajo biti iz neokuženih kolib in se morajo pod zdravniškim nedzorstvom v kopeli popolnoma očistiti; njihove stvari se morajo razkužiti. Begunci se morajo potem v posebni kolibi ali v posebnem poslopju osamotiti za dobo gnezditve (inkubacije) kužne bolezni, ki pride v poštev in zdravniško nadzorovati. Zdravniško nadzorovanje se ne sme omejiti samo na vprašanje o zdravstvenem stanju; pri nadzorovancih mora tudi zanesljivo obstejevat dan temperaturo meriti. Nadalje se mora pri koleri, griži (desenteriji), trebušnem legarju (ali paratifusu) poizvedeti bakteriologični izvid odpadkov, pri davici izločila sluznic, v nosu in v grlu kakor tudi tonzilov in pri povratnem legarju izvid krvni nadzorovancev. Po preteku opazovalne dobe, oziroma neposredno, predno zapustijo begunci tabor, se morajo na novoočistiti (mrčes pokončati) in njihovi efekti na novo veselno razkužiti.

Ako se pritegnejo begunci iz tabora, v katerem se do takrat ni pojavit nobeden slučaj pegastega legarja in v katerem bivališče ni trajalo celih treh tednov, je osamotovo določiti načeloma na tri tedne. Po določnem čiščenju in razkuženju ne smejo več stopiti v kolibo, v

kateri so stanovali in ne več v dotiku priti z drugimi stanovniki v taboru. Begunci, ki v zadnjem času niso bili s vsphem cepljeni, proti osebnicam ali niso bili zopet cepljeni si morajo pri nastopu osamotbe oziroma pred njihovim odhodom dati kote nastaviti.

b) Preiskovanje, ki se vrši neposredno pred odpotovanjem, ne sme dati povoda nobenemu zdravstvenemu pomisleku.

c) Begunci se morajo na kraju dela nastaniti tako, da so ločeni od drugih oseb, se morajo pri prihodu glede svojega zdravstvenega stanja zdravniško preiskati in perijadično nadzorovati.

d) Občine delovnega kraja kakor tudi pristojna politična oblast I instance se morajo obvestiti o prihodu beguncov in se mora zagotoviti zdravniško nadzorovanje zdravstvenega stanja za dobo inkubacije kužne bolezni, ki pride v poštov. Na vsak način je na delovnem mestu na primeren način v naprek skrbeti za zdravniško pomoč in zdravljenje.

5. Nabiralno mesto prevzame naprav upravi, kolib obveznost, da se delavci pri nehanju delovne pogodbe z nabiralnim transportom odpravijo nazaj v naselbino kolib, iz katere so se delavci vzeli, ako se do takrat ni dovolila popolnoma prosta vrnitev v Galicijo. Uprave taborov morajo v ta namen voditi posebne katastre o izvršenih posredovanjih in odvozih, jih tekoče v razvidnosti imeti in do 10. maja t. l. potom političnih oblastev predložiti v informacijo ministerstva.

6. Posamezna deželna posredovanja mesta za delo so zaznamovala svojo pričakovano potrebo na sledič način:

Češko 3000, Štajersko 1200, Moravsko 1500, c. kr. poljedelska družba na Dunaju 5000, Koroško 200; ostala mesta so označila svoje pričakovano povpraševanje malenkostno, kolikor ne pokrijejo svoje potrebe po c. kr. poljedelski družbi.

Da se kolikor mogoče zabranijo navskržja med posameznimi posredovalnimi mesti pri eni in isti naselbi, se odredi sledič:

Deželna posredovalna organizacija v prvi vrsti v naselbini deželnemu posredovalnemu mestu za delo za Štajersko v naselbini v Liniju, c. kr. poljedelska družba v prvi vrsti v naselbini kolib v Wolfsbergu. Naselbina kolib v Gmündu je kot nadomestni rezervoar za nabiranje na razpolago prvi vrsti deželnemu posredovalnemu mestu za delo v Brnu, v drugi vrsti trem po prej imenovanim mestom. Ostala deželna posredovalna mesta za delo, ki so navedla svoje pričakovano potrebo kot majhno, morejo, kolikor se potrebne delavske moći ne morejo naročiti za polje svojega delovanja po t. 7, nabirati begunce v vsaki obstoječih kolibnih naselbin.

Da se kolikor mogoče ohrani že obstoječe zveze med delodajalcem in sezonskimi delavci iz prejšnjih let, je pridržano vsakemu nabiralnemu mestu, da nabirajo tudi črez one naselbine, ki so jim na razpolago po predstojecem one delavce iz vseh drugih naselbin in posredujejo za službo pri tistih, za katere so že posredovala ta mesta oziroma njihove podorganizacije v dotednem upravnem okolišu prejšnja leta, pri istem delodajalcu.

7. Glede onih beguncov, ki so nastanjeni na državne stroške, ne v naselbinah, ampak v občinah, se pripomni, da se bode moralno za iste posredovati na primeren način v občini, oziroma v dotednem okraju, za pokritje lokalne poljedelske potrebe delavcev in da se mora ta naloga poveriti žetvenim komisijam, okrajnim izkazovalnim mestom za delo ali okrajnim delovnim uradom. One begunce, ki se ne jemljejo za neposredno lokalno potrebo občine ali okraja, lahko nabirajo deželna izkazovalna mesta za delo.

Pri tem bode morala po stanju slučaja občinsko predstojništvo ali politična oblast I. instance izpolnjevati naloge, ki so po predstojecem naložene upravi kolib. Na delovnih mestih nastanjeni begunci iz občin beguncov nimajo za čas, ko imajo delo, nikake pravice do podpor. Pripomni se, da mora uprava kolib ravno tako kakor politične oblasti I. instance oziroma občinska predstojništva pri občinah beguncov z vso močjo delati na to, da se begunci, kolikor so kvalificirani in telesno sposobni za poljedelska dela, pritegnejo v tekočem letu v kolikor

mogoče veliki meri, da se zasigura pod sedanjimi okolnostmi posebno važno zagotovo za poljedelsko pridelovanje.

Razne reči.

Javna zahvala velespošt. g. Ornigu, načelniku okrajs. zastopa ptujskega. Jaz podpisana Marija Krištofič se na tem mestu javno zahvaljujem p. n. gospodu Ornigu, kot načelniku okrajnega zastopa ptujskega, za človekoljubo in sočutno sredovanje v doseg dobitve odškodnine za bankovce, koje so mi nedavno miši skoraj dočista uničile. Potrdim, da sem danes dobila skoz gospoda Orniga vso vrednost dotičnih bankorcev v znesku 280 krov popolnoma izplačano ter položim v znak hvaljenosti — ker nisem imela v tej zadevi nikakoršnih stroškov — po nasvetu „Stajerca“ za „Rdeči križ“ mal znesek, ki naj priča o ljudomilosti našega blagega g. okrajnega načelnika. Marija Krištofič l. r., kočarica v Bukovcih niže Ptuja.

O ptujskih ces. kr. mladostrelcih. Dne 16. t. m. zvečer ob osmi uri vršila se je v veliki dvorani „nemškega doma“ v Ptuju slovesna zaprisega tukajšnjih mladostrelcev in onih od sv. Barbare v Halozah. Na drugem mestu je podan — vsaj v smislu — nagovor gosp. župana ptujskega, ki je prišel gotovo iz srca in segal v srca vseh navzočih.

V četrtek, 18. marca zvečer ob 9. uri dojde v Ptuj nj. ekselencia general Rudolf E. plm. Chavanne kot višji nadzornik mladostrelskih oddelkov v spremstvu g. ritmojstra Arturja Paternolli. Na god sv. Jožefa, t. j. 19. t. m. vršila se bodo inspekcija ob 1. uri popoldne in nato v spremstvu godbe odhod na ces. kr. vojaško strelišče.

Udeležili se bodo tega tudi ces. kr. mladostrelci od sv. Barbare v Halozah pod poveljstvom g. rezervnega poročnika Kersche. Prvemu vodu (Zug) ptujskih mladostrelcev povejne g. lajtenant Wanek, drugemu pa g. lajtenant Meizer.

Opomnite še gre, da je bila pri slovesni zaprisegi navzoča tudi ptujska meščanska garda, ki je s svojo prisotnostjo slovesnost tem voj povečala, ker so udje te korporacije večinoma odličnejši in že izkušeni možje, ki imajo biti mlajšemu zarodu v lep vzgled in posnemanje.

Vrinila se je piscu nagovora g. župana glede števila navzočih mladostrelcev sicer mala pomota — kajti bilo jih je 102 — a to ni velikega pomena, in mislim: tem več, tem bolje!

Cudno obnašanje pokazal je mariborski advokat dr. Koderman, ki je sedaj kot rezervni poročnik prideljen ces. in kr. pešpolku štev. 97. Opolnoči 10. do 11. marca prišel je v spremstvu nekega Veras-a in Sturm-a v kavarno „Theresienhof“ v Mariboru. Ko se je po domači cesarski himni igrala tudi nemška cesarska himna, obsedel je Koderman ostentativno na svojem sedežu medtem ko so vsi drugi navzoči isto stojé poslušali in se — zgrajili nad nedostojnim vedenjem tega „edinca“. Sedaj pa pristopi k dr. Kodermanu nek aktivni nadporočnik (Oberlajtenant) ter mu namigne, naj mu sledi iz sobane. Koderman je moral ubogati. Kar sta pa zunaj na hodniku imela, ni znano, toda prijetno gotovo ni bilo — vsaj za Kodermana ne. Morebiti se bode slišalo v kratkem še več kaj v tej zadevi.

Lepa „svinjarja“. Posestnik v Sodincih pri Ptiju, g. Franc Mund je te dni prodal svinjo za 438 goldinarjev in 10 krajcarjev ali 876 krov in 20 vinarjev. Tehtala je 313 kilogramov ali čez 5½ starih centov. Sedaj še pa naj kdo poreče, da so slabi časi in da nas bojo Angleži izstradali. Kmetje, vzemite si to svinjo v zgled — ne mislim: za s e — temuč za svojo gospodarstvo!

O ptujskih sejmih. Na dan 16. marca t. l. se je priguralo na tukajšnji konjski in govejski sejem 117 konj in 718 goved, na svinjski sejem dne 17. marca 780 svinj. Prihodnji konjski in govejski sejem bode 6. aprila in svinjski sejem dne 24. marca t. l.

Velika noč za naše vojake na bojišču. Velikočni prazniki se bližajo ter najdejo naša vrla krdeла po junashkih, veselih bojih in po prestarih zimskih burjah še vedno čvrste tam na daljnih bojiščih, kjer se imajo boriti proti mnogošteviljnem souvražnikom. O božičnih praz-

nikih se nismo obrnili zastonj do naših cesarju zvestih in požrtvovalnih sodeželanov na zelenem Štajerskem. V stanu smo bili mnoga in krasna darila poslati našim zvrstnim boriteljem tje na bojno polje kot božična darila iz domovine. Sedaj pa velja naša prošnja za Velikonoč, za ta veseli spomladanski praznik, ki bi naj prinesel našim vrlim junakom tudi nekaj veselja! Posebno se bi jim uslužili s smodkami, s svaljčicami (cigaretami), ter s cigaretnim in pipnim tobakom, nadalje tudi s žganjem (ne snopom!), s šokolado in s izgotovljenem perilom iz platna. Dopošljatev izvrši se gotovo in zanesljivo, ker izročijo darovano blago svojim bodočim tovarišem na bojišču nadomestni oddelki, ki ga vzamejo iz domovine seboj na pot in sicer samo oddelki domačih regimentov. Dotični dogovori so že končani. Vsa darila naj se vpošljijo vojnemu oskrbovalnemu uradu ces. in kr. vojnega ministerstva za Štajersko v Gradcu, Sporgasse štev. 29 (an das Kriegsfürsorgeamt des k. u. k. Kriegsministeriums für das Herzogtum Steiermark in Graz, Sporgasse Nr. 29) ali za Spodnje Štajersko „an die Zweigstelle des Kriegsfürsorgeamtes des k. u. k. Kriegsministeriums in Marburg a. d. Dr.“

Prošnja k Bogu. V koroškem listu „Bauernzeitung“ našel sem sledečo mično pesmico:

A Bitt' am lieb'n Herrgott!
Von Adolf Schimann.

Grundgitig'r Herrgott
i bitt' di recht schön,
lass' dennart mei' Bitt'
in d' Wirklichkeit geh'n;
dös Mord'n, dös Schiass'n,
dös Völk'r'derb'n,
dös Jamm'n und Woana,
dös oa'same Sterb'n
von all'n den Taus'nd
am Feld vo' d'r Ehr',
dös greift an ins Herz 'nein,
is z' d'rhalt'n nit mehr.
I wissat a Mitt'l,
gar war's af amal,
und hin war's all' Elend,
all' Not und all' Qual.
Dei' Allmacht is mächt'i,
dei' Allmacht is gross,
schenk' mir vo d'rselb'n
a Stücke bloss:
I schwür' D'r's, dass nach'r
d'r Krieg hat an Schluss
und Jub'l wird herrsch'n,
wo z'nachst war V'rdruss!

Nisem si mogel kaj, da bi ne podal to pesmico našim čitateljem v slovenščini, izvirni podobno v obliku in besedila, v kolikor meni možno. Tukaj je:

Prošnja do ljubega Boga!

Predobri Bog Oče,
Te prosim lepo,
Usliši mi prošnjo,
Naj spolni se to:
Da streljanje, klanje,
Ljndstev pogin,
Stokanje neha
Neštethi družin!
Smrt tisočerih
Na polju časti,
To stresa človeka
Do mozga kosti.
Jaz vedel bi sredstvo
Da bi nehalo vse:
Beda, trpljenje
Vse bridle solze.
Vsemoč 'maš mogočno,
Brezmejno vselaj,
Le samo en košček,
Bog, tiste mi daj!
Prisežem Ti resno,
Da konča se boj
In radost zavladala
Kjer prej bil je razdvoj.

Lukas Lavtar, ces. kr. šolski svetovalec in profesor na mariborskem učiteljišču je dne 9. t. m. po kratki toda mučni bolezni v Mariboru umrl v 69. letu svoje starosti. Pretežna večina sedanjih učiteljev na ljudskih šolah spodnje in deloma tudi srednještajerskih je imela Lavtarja za svojega profesorja, o kojem zamore vsakod-

reči, da je bil prav strogo, pa tudi pravičen. V Mariboru je služil kot profesor celih 40 let, doba, katero je pač le malokteri učitelj srednjih šol na enem in istem mestu doslužil. Lavtar je bil zaveden Slovenec (Železničar iz Kranjskega), a v vsem svojem dejanju in nehanju zmeren in vsakomur prijazen mož. R. i. p.

Pismo iz bojišča. Iz severnega bojišča prejelo je "Štajerčeve" uredništvo sledeči dopis: Drugače nam gre, hvala bodi Bogu, dobro. Velike težave nam povzroča huda zima in vsled nje tako slaba pot. Jesti imamo še dovolj, izjemoma kadar smo neprestano v boju. Pa takrat človek itak ne misli na jedila temuč na sovražnika, da ga podere kolikor mogoče največ. Streljam mi Avstriji in Ogori kaj dobro in Štajerci nismo med zadnjimi, nego med prvimi v tej stroki. Najboljše pa nam gre izpod rok naskok z bojenoščino in puškinimi kopiti. Salamsko se izznamo! Rusi večinoma kar zbežijo, kadar zaslišijo naš "Hurrah". Pa je tudi grozno to — bi rekel — nečloveško klanje. Bodalo proti bodalu, smrtonosni nož proti nožu, udarec na udarec s puškinimi kopiti, zmes pa še davljenje s pestmi, to je nekaj, kar pretresa borilca do kosti. Pa samo provokrat. A, to je vojska, sredi nje smo, storili bodoemo svojo dolžnost do nje konca ali — do svoje smrti. Im smrti se ne bojimo. Vidimo jo pobirati naokrog svoje žrtve, gledamo ji drzno v oči, misleč si, da branimo drago domovino in njene mirne domačine, ki so si v skrbih za nas in se spominjajo nas, kar nam spričujejo mnogoktera darila, katera smo doslej iz ljubih domačih krajev prejeli in v bodoče še prejeti upamo, dokler se ne vrnemo med vas, ki ste nam pri srcu noč in dan. Ostanite zdravi in veseli ter zaupajte, da se bodoemo v kratkem snidli, ker sovražna mož vidoma ponehove in jaz upam, da bode v doglednem času docela omagala. V to pomagej nam ljubi Bog, naša pravična stvar in naša junaška navdušenost. Dotlej: na svidenje. J. K., četovodja.

Urno in vspešno obdelovanje polja. Vojna uprava je odredila s ozirom na narodno gospodarstvo in vojaško važnost kolikor mogoče hitrega in temeljitega obdelovanja polja, naj se moštvo kmetskega stanu vojaških čet, ki se nahajajo v zaledju (nadomestne čete, oddelki rekonvalescentov in zavodi) podeljujejo dopusti, v kolikor to dopušča potreba nadomestila armadi, ki se nahaja na bojišču, in druge vojaške koristi. Dopusti se podeljujejo v prvi vrsti samostojnim kmetom in svojem samostojnih kmetov in končno poljedelskim delavcem. Pri podeljevanju dopustov se ozira na čas obdelovanja in kraje, kamor se podeljuje dopust; odpuščeni vojaki dobe za dopuščne listine prosto vožnjo na železnicah. Kdor prekorači dobo dopusta se kazensko sodno strogo kaznuje. Na dopustu bivajočim se izplačujejo njih pristojbine in njih svojcem morebitne podpore. Kolikor je mogoče, se na poziv političnih okrajnih oblasti odkažejo posameznim občinam ali posameznim posestnikom delovne partije po 20 mož. Končno se z ozirom na utemeljene prošnje, ki se morajo vložiti pri političnih oblastih, začasno oproste vojaške službe samostojni kmetje in posamezni kmetski uradniki.

O porabi moke. Kako je razumeti določbo, da se sme na mesec za osebo porabiti le 7,2 kg moke? To vprašanja je sedaj predmet živahnega razmotrivanja med raznimi gospodarskimi korporacijami. § 3. ces. nar. z dne 23. februarja pravi: Klub zapori smejo brez dovoljenja a) posestnik pod zaporo danih zalog za preživljevanje pripadnikov svojega gospodinjstva porabljalati svoje lastne zaloge, pa porabiti samo količino, ki ne presega za glavo 7,2 kg moke ali 9 kg žita. Avtentičnega komentarja, kako je razumeti določbo o onih 7,2 kg za osebo, ki Dunajska aprovizacijska komisija trdi, da vsebuje 7,2 kilogramskih kontingent tudi moko, ki se jo potrebuje za kruh in pecivo. Proti tej razlagi se obračajo številne organizacije konzumentov s konstatacijo, da je ta trditev v direktnem nasprotju s cesarsko naredbo in tudi nesmiselna. Rodbina, ki šteje 7 članov, poje n. pr. na dan najmanj 120 kg kruha, za katerega je potrebno 1 kg moke t. j. 30 kg moke na mesec. Poleg tega porabi omenjena rodinka še drugega peciva (žemlje itd.) za najmanj 400 g moke na dan t. j. mesečno 12 kg. Cesarska naredba določuje konzum moke iz lastne zaloge za to rodinko s 50,4 kg (7×7,2 kg). Ker

pa znača poraba moke za kruh in pecivo 42 kg, bi to preostajalo za kuhanje le 8,4 kg t. j. 37 g moke za osebo na dan — množina, ki je pri sedanji draginji mesa popolnoma nezadostna. V smislu tega računa bi značala torej poracija ene osebe na dan: 141 gramov kruha, 54 g žemelj in 37 gramov drugih močnih jedi. Če uvažujemo, da dobi vojak na dan 400 g kruha pečenega iz 350 g moke ter še suhorja (Zwieback) in pa močnatih jedi iz 150 g moke, povrh pa meso, uvidimo da je nemogoče izbjegati z določeno množino moke, ako se postavimo na stalische dunajske aprovizacijske komisije. V ces. načrbi označena kvantiteta je torej očvidno dočlena le kot množina za kuhanjsko porabo.

Listnica uredništva.

Dopisniku iz Pole: Je nemogoče objaviti, ker bi bilo gotovo konfiscirano. Vi najbrž ne veste za tehtne vzroke, koje ima v tej zadevi najvišje vojno vodstvo pred očmi.

Večinom dopisnikom. Dopise brez podpisa principijelno ne objavimo.

Zmota je, ako se misli, da grlo pri vsakem kašiju, hriposti, influen ci, nahodu i. t. d. samo od sebič ozdravi. Ozdavljenje moramo pospremati v sredstvu, ki odstranjuje zasolenje in kašej, in tako sredstvo je zdravniško priporočen "Elsa-fluid" od lekarjnare E. V. Feller-ja, ki stane pošutno prostlo 12 steklenic samou 6 kron. Naroči se pristno blago samo pri lekarjnari E. V. Feller-ju v Stubiči, Elsa-trg štev. 241 na Hrvatskem, kjer se dobi tudi lahko čistilne "Elsa-kroglice" (Pille) za 4 krene in 40 vinarjev in skatke poštne prosto.

Razokuzevanje vojaškega perila. Maogo naših vojakov posilja sedaj svojo perilo doma, da se ondi spera. Mogoče je, da se v takih slučajih prenesi mrči ali pa kakva nadežljiva boleznev. V nevarnosti so v tem oziru posebno perile. T mu se lahko opomore, ako se perilo razokuže. Najhitrej je načinovje učinkovit v tem oziru, ako se perilo 24 ur pred pranjem namoči v vodo, ki vsebuje 3% rastopljenega surovega galga v forma. Perilo vsled tega revnjava nilesar ne trpi. Zagotovo da bo bil lastnik okuženega perila nekeden bolan ali tudi sedaj bolan, ne vsebuje nihakve obrambe, kakor to nas uči vsakdanja izkušnja.

Loterijske številke.

Gradec, dne 17 marca: 45 41 72, 53, 4. Trat dne 10. marca 58, 7 32 26, 16.

Patriotičen kinč in oficijski znaki ces. in kr. vojnega ministerstva na Dunaju.

St. 131. Ofis. država-rumeni krž c. in k. vojnega ministerstva ..... 2 K
St. 132. Ofis. državni krž c. in k. vojnega ministerstva ..... 3 K
St. 133. Ofis. avstrijsko-ugarsko-turski znak c. in k. vojnega ministerstva 2 K
St. 144. Ofis. železni prstan c. in k. vojnega ministerstva ..... 1 K
St. 145. V srebro vzdelen 7 K, v 14 karatno zlato vzdelen 7 K, v 12 K
St. 146. V zlato vzdelen 7 K, v 12 K
St. 150. Pravi srebrni prstan, ofis. črno-rumeni krži pozlačeni ..... 3 K
St. 151. Srebrni krži kot množina ..... 3 K
St. 152. Isti kot vzdelen 7 K
St. 153. Isti kot vzdelen 7 K
St. 157. V srebro vzdelen 3 K
St. 158. V zlato vzdelen 6 K in 12 K
"Zlato dal dom za želodoč" (Gold gab ich für Eisen), oficijni železni prstan na srebro vzdelen 7 K, v 14 karatno zlato vzdelen 7 K in 12 K. Kot mera zadostuje papirnat odrezek. Pošilja se proti povzročitvi dotičnega zmeska in 50 vin. za poštino; pošilja se na bojišče od:

I. izvzeta tvrdka vojnih ur za armoado

Maks Böhnel
Dunaj, Margaretenstrasse 27/51.
Ilustrirani cenik zastoni.

144

Sporočite nam svoj naslov,

da Vam pošljemo navodilo,
kako se Vam pri pametnem
varčevanju zamore nakloniti

Velikasvo ta denarja! 132

"Glücksbote" Ljubljana 101.

Ljudska kopelj mestnega

kopališča v Ptuju.

Čas za kopanje: ob delavnih od 12. ure do 2. ure popoldne (blagajna je od

12. do 1. ure zaprtja); ob nedeljah in praznikih od 11. do 12. ure popoldne.

I. kopelj z vročim zrakom, paro ali "Brausebad" z rjavo K - 70

8.000 škatljic pravega Kola

(s znamko Dultz)

153

zastonj!

Vsakteremu, ki je slab na živcih, bi rad doposal moje sredstvo, ki okrepa živce ter boljša zdravje, kar dela človeka svežega, brkhega in podjetnega kakor zdrava narava zahteva. Kola-Dultz obvaruje živce pa tudi za prihodnost slabosti. Vsak čitatelj tega inserata naj si oskrbi Kola-Dultz in si s prežene glavobol, brezpanost in druge pojave telesnih neprjetnosti.

Najbrž bode potem vsakteri rekli:

Nimam več živcev!

Najboljši živci so tisti, katere človek najmanje občuti. Lahko je za jemati to zdravilo in učinek je trajen. Kola-Dultz je splošno neškodljiv ter se priporoča možkim, ženskam kakor tudi otrokom. Starost nima pomena; povsodi je priporočljiv, kjer telesno stanje ni povoljno. Edin je in se ne da z nobenim drugim sredstvom primerjati. — Pišite takoj dopisnicu ter zahtevajte poštne prosto eno škatljico na poskus!

Heilige-Geist-Apotheke, Budapest VI, Abt. 420.

Parna žaga (Dampfsäge) Adalbert Ružička

v Ragoznicu pri Ptuju kupi okrogla smrekova in jelova debla (plohe) v vsaki debelosti. 149

Komij in trgovs. učenec

(Komis u. Handlungslehring) slovensčine in nemščine zmožna se sprejmeta takoj pri firmi Alois Kometter, trgovina z mešanim in manufakt. blagom v Borovljah (Ferlach) na Korškem. 141

Dve njivi

se daste v najem. Vpraša se naj pri gosp. Jož. Goruppu, usnarju v Ptaju. 152

Na spodnjem Bregu

(Unter Rann) se da v najem zemljišče v izmeri 4883 metrov in sicer polovično travniki, drugo njive. Vpraša se naj: Rathausplatz Nr. 4. 147

Naznani lo.

10.000 komadov šmarčnega trsa I. sorte je na prodaj — komad po 4 vinarje — pri Anton in Marija Bec v Zagorcih (fara sv. Lovrenčev Slov. gor.), p. Juršince pri Ptaju.

5.000 komadov

kostanjevih trsa I. sorte je na prodaj po nizki ceni: Simon Potočnik, posestnik, pošta Žetale pri Rogatcu, Štajersko. 122

Mlinar

ki je spreten in trezen, se sprejme takoj pri

Adalbertu Ružički, parna žaga (Dampfsäge) v Ragoznicu pri Ptuju. 150

VINIČAR

z večimi delavskimi močmi sprejme se takoj pri: Otto Schwarzschnig v Majšpergu pri Ptaju. 110

Rožje (cepice) I. vrste

od Riparia portalis in Hebride ima na več tisoč na prodaj po nizki

ceni: Simon Potočnik, posestnik, pošta Žetale pri Rogatcu, Štajersko. 122

Delavci,

starci od šestnajst let naprej, dobijo trajno službo v tovarni za užgalice v Rušah. (Zündwarenfabrik in

Maria Rast

b Marburg a/Drau.

20.000 vojaških odej

v praktični sivi barvi z borduro se po ceni proda:

II. sorta K 1-80 za komad 148

I. " 240

Pošilja se proti povzetju poštne prosto, aко se naroči najmanje 6 komadov.

Franz Pazourek, Königshof a. d. Elbe.

Proti okuženju

se moramo tembolj varovati, ker nastopajo zdaj nalezljive bolezni takor: šarlah, koze, kolera, tifus z večjo močjo. Zato

naj se rabi

povsed, kjer nastopajo take bolezni, desinfekcijsko sredstvo, ki mora biti v vsaki hiši na razpolago. Najboljubnejše desinfekcijsko sredstvo sedanjosti je brezvonomo

LYSOFORM

ki je brez duha, ni strupeno in je po ceni ter se dobi v vsaki lekarni ali drožeriji ali tudi vinarij. Vpliv Lysoforma je zanesljiv in hiter; zato ga priznajo zdravniki za desinfekcijo na bolniški postelji, za umivanje ran, žulov, za antisepetične obvezne in irrigacije.

Lysoform-milo

je prijetno toaletno milo, ki vsebuje 1%. Lysoforma in vpliva antisepetično; zamore se uporablja na najobčutnejši koži. Napravi mokro in gibeno. Vi bodoči vedno do izbrana milo rabil, ki je le navidezno draga, v rabi pa jako ekonomično, ker je izdatno.

En kes stane ena kruna 20 vin.

Pfefferminz-Lysoform

je močno antisepetična ustna voda, ki odpravi takoj in sigurno ustni duh, bledi zobe in jih konzervira. Zamore se rabiti tudi pri vratnem kataru, kašlu in nahodu za grljiljenje po zdravniškem predpisu. Par kapljic zadostuje za časovo vodo. Originalna stekljenica stane v krem 60 vinarjev.

Zanimivo knjigo z naslovom „Zdravje in desinfekcija“ daje na zahtevo zastonji in franko kemik HUBMANN, Dunaj XX., Peterschasse 4.

Zahtevajte

zastonj in franko moj glavni cenik z 4000 podobami ur, zlatega in srebrnega blaga, godbenih instrumentov, usnjatega in jeklenega blaga, predmetov za domačijo in toaletu, orezja itd.

Prva fabrika ur HANNS KONRAD

e. in kr. dvorni lifierant, BRÜX št. 731 (Češko).

Nikel-Roskop-ure K 3-90, 4-20, 5-. Srebrne ure K 8-40, nikl-budilnica K 2-90; budilnica z dvema zvonoma K 4-. Razpošiljatev proti povzetju. Brez razlike! Izmenjava dovoljena ali denar nazaj.

Brata Slawitsch

v Ptiju

Flerinaplast in Voglerpass

pripravljata izvrstna sivalna stroje (Nähmaschinen) po sledetih cenah:

Singer A ročna masina K 50--
Singer A . . . . . K 60--70--
Dürkopp-Singer . . . . . K 70--90--
Dürkopp-Ringschiff za Šilvije . . . . . K 180--
Dürkopp-Zentralbobbin za Šilvije . . . . . K 140--
Dürkopp-Ringschiff za krojade . . . . . K 160--

Dürkopp-Zentralbobbin mit versenkbarem Oberteil, Luxusausstattung . . . . . K 160--180--

Dürkopp-Zylinder-Elastik za čevljarske . . . . . K 160--180--

Minerva A . . . . . K 120--

Minerva C za krojade in čevljarske . . . . . K 160--

Howe C za krojade in čevljarske . . . . . K 90--

Kakor povsed in se po pogodbi plačuje tudi lahko na obroke (rate).

Prosimo, da se naš vsak zaupno do nas obrne, ker so solidnost je le tistim znana, kateri imajo masine od nas.

Cenik brezplačno.

Mestna posredovalnica (Wohnung- und Dienstvermittlung)

za

službe, učence, stanovanja in posestva

v Ptiju

izvršuje

vse vrste posredovanja najhitreje.

Vprašanja in pojasnila v mestni stražnici (rotovž).

Oženjen Šafar

ako mogoče z doraslim sinom, več nemškega jezika v besedi kakor tudi v pisavi ter treznega značaja sprejme se pri graščini Ebensfeld bei Pettau.

Ni zamenjati s podobnimi ponudbami!

Namesto K 12— samo K 6.—

15.000 parov čevelj na žnore

glasom podobe, popolnoma z dobrega usnja in močnim, žebljanim podplatom, ki so bili dolochen za Balkan mi je zaradi vojne zaostalo. To zalogor moram v kratkem oddati in prodam vsled tega par pod proizvajalno ceno za SAMO K 6.—. — Se dobijo za gospode in dame ter v vsaki velikosti.

Pošlje po povzetju 140

Eksportna hiša „Perfekt“, Dunaj VII., Neustiftgasse 137/18.

Oženjen majer

s 3 do 4 delavskimi močmi se takoj sprejme.

Kje? pove upravnštvo „Štajerca.“ 112

Priporočljiva domača sredstva.

Kitajski železni Malaga, kapljice za okrepčanje krvi proti slabosti in bledičnosti (Bleichsucht) itd.; steklenica 2 K,— Tekočina za prsa in pljuče, stekl. 1 20 K proti kašlu, težki sapi itd. — Čaj in piule za čiščenje krvi à 80 vin. — Čaj proti gihu à 80 vin. — Balzam za gih, ude in žive stekl. 1 K; izvrstno mazilo, ki odstrani bolečine. Bleiburski živinski prašek à 120 K. Prašek proti odvajaju krvi v živalski vodi à K 160 — Izvrsti strup za podgane, miši, šcurke à K 1—. Razpošiljatev

L. Herbst, apoteka Bleiburg na Korščem. 49

Vojna ura 1914.

Z dvojnim reliefom: Njeg. Vel. cesar Franc Jožef I. in Viljem II. z združenimi močmi ali pa Viribus unitis 1914 z železino: ali pa z oficijelnim zveznim križem c. k. vojnega ministerstva: ječ ali nikel 5 K, z usnjatim napeščnikom K 6—, posebno plošča K 8—, z radium-pripravo K 10—, s zeleno budilnico K 15— cena niklasta ura K 3—. Vojna verižica K 1—, vojna budilnica „bohinar“, ki bohni generalmarsk K 6—. Vojna budilnica „Trompler“ K 6—, 3 leta garancije. — Pošlje po povzetju prva zalog vojnih ur

Max Böhnel. Dunaj IV., Margaretenstrasse 27/51.
Originalni fabrični cenik zastonj.

Novost! Srebrna zapetna uza z dvojnim krovom K 20—.

Zahtevajte

v vseh trgovinah in trafikah

Štajerčeve užigalice

(„Štajerc“-Schweden.)

Wasserdichte Wagenplachen

Vododržne vozne plahte

K 20— K 25— K 30—

3 m 3½ m 4 m dolge

Wasserdichte Pferdedecken — Vododržne konjske odeli

rjuave 1-90 m dolge po 10, 12, 15 kron, priporočata

Slawitsch in Heller v Ptiju

trgovina z blagom.

Mestna branilnica v Ptiju

sprejema

do preklica vsako nedeljo in vsak praznik od 9. do 11. ure

dopoldne vloge.

Ravnateljstvo.